

samenwerkende
gemeenten
jeugdhulp
HOLLAND RIJNLAND

Samen rondom de jeugd

Regiovisie gespecialiseerde jeugdhulp

Jeugdregio Holland Rijnland
Versie definitief 1.0 – 28 april 2026

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
1.1. Onze gezamenlijke ambitie	
1.2. Waarom verandering nu nodig is	
1.3. Wat herijking van de regiovisie bijdraagt	
1.4. Scope en samenhang	
1.5. Twee pijlers als fundament	
1.6. Samen transformeren en implementeren	
2 Regiovisie gespecialiseerde jeugdhulp	5
2.1 Toekomstbeeld 2030	
2.2 Strategische keuzes voor 2030	
2.3 Strategische keuzes geconcretiseerd binnen de twee pijlers	
2.4 Kernboodschap	
3 Hoe organiseren wij de jeugdhulp in Holland Rijnland	8
3.1 Lokaal ligt de basis: preventief, dichtbij jeugdigen en hun gezinnen en essentieel	
3.2 Regionaal gecontracteerde specialistische jeugdhulp als aanvulling op de basis	
3.3 Regionale netwerken van zorgaanbieders: gezamenlijke verantwoordelijkheid	
3.4 Heldere routes en soepele overgangen	
3.5 Partnerschap als uitgangspunt	
4 Hoe sturen wij op kwaliteit, resultaten en houdbaarheid	9
4.1 Gezamenlijke sturingsfilosofie	
4.2 Datagedreven en betekenisvol werken	
4.3 Financiële sturing	
4.4 Governance: duidelijke lijnen en sterke samenwerking	
4.5 Samen ontwikkelen verbeteren en versterken	
Bijlagen	11
A. Beeld van onze jeugdregio	12
B. Relevante ontwikkelingen	15
C. Input van stakeholders	19
D. Verklarende woordenlijst	22
E. Verantwoording	25

1 - Inleiding

1.1 Onze gezamenlijke ambitie

In Holland Rijnland groeien kinderen/jeugdigen veilig en kansrijk op. Thuis op school en in hun eigen leefomgeving. Opvoeders zijn en blijven hiervoor primair verantwoordelijk. Waar dit tijdelijk niet lukt, ondersteunen wij jeugdigen en hun gezinnen met passende, tijdige en begrijpelijke hulp in de eigen leefomgeving. Die hulp komt als eerste vanuit de lokale jeugdteams, waarbij lokaal idealiter al door preventie en vroegsignalering wordt voorkomen dat er specialistische jeugdhulp nodig is.

We normaliseren waar het kan en specialiseren als het moet. In crisissituaties organiseren we een *tijdelijke*, veilige plek, waarbij direct wordt gewerkt aan perspectief op veilige terugkeer naar thuis (NB: in dit document wordt het begrip 'thuis' gehanteerd volgens de definitie van de verklarende woordenlijst in bijlage D. Dus waar verblijf buiten het eigen gezin noodzakelijk is, kan dit ook betekenen dat een jeugdige duurzaam opgroeit in een pleeggezin, gezinshuis of andere passende gezinsvorm).

1.2 Waarom verandering nu nodig is

De druk op het jeugdstelsel is groot. Wachttijden lopen op, sommige jeugdigen vallen tussen wal en schip en professionals ervaren het stelsel als complex en versnipperd. Tegelijkertijd staan beschikbare middelen en personele capaciteit onder druk. Deze knelpunten in het jeugdhulpstelsel en hun achterliggende oorzaken zijn in de eindrapportage van de bestuurlijke Taskforce van januari 2025 toegelicht. Versterking van onze regionale jeugdhulp is noodzakelijk en daarom kozen de 13 gemeenten voor het als eerste invoeren van 2 maatregelenpakketten. De maatregelen hieruit sluiten aan op landelijke ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de Hervormingsagenda Jeugd. In de bijlagen is een samenvatting van de eindrapportage van de bestuurlijke Taskforce opgenomen.

1.3 Wat herijking van de regiovisie bijdraagt

De herijking van de regiovisie bouwt voort op de regiovisie uit 2021. De inhoudelijke rode draden van toen – kind en gezin centraal, normaliseren, samenwerking onderwijs–jeugdhulp en preventie – blijven overeind.

Ten opzichte van de regiovisie uit 2021 is de *herijkte* regiovisie compacter, concreter en sterker verbonden met landelijke kaders. Hij vormt een meer richtinggevend kompas, dat gemeenten, professionals en ketenpartners helpt om in de praktijk dezelfde beweging richting onze gezamenlijke ambitie te maken. Deze beweging wordt versterkt doordat de herijkte regiovisie nu in een meer vruchtbare regionale samenwerking valt. Hierdoor kunnen we hem in de praktijk soepeler implementeren. De implementatie wordt gemonitord vanuit het beleidsprogramma.

De herijkte regiovisie vormt een bijdrage aan het bereiken van de gezamenlijke regionale ambitie en de doelen verminderen van wachttijden en vergroten van grip op kosten.

1.4 Scope en samenhang

De herijkte regiovisie richt zich op de *gespecialiseerde* jeugdhulp. De gespecialiseerde jeugdhulp is *regionaal gecontracteerd* en vormt een *aanvulling* op jeugdhulp die vanuit sterke lokale jeugdteams wordt geboden. Jeugdigen en hun gezinnen ervaren één proces van ondersteuning, ongeacht waar hulp wordt georganiseerd. Daarom kan een visie op gespecialiseerde jeugdhulp niet los worden gezien van alles wat er voorafgaand aan gespecialiseerde jeugdhulp al aan ondersteuning wordt geboden en de manier waarop dit

gebeurt. Lokale jeugdteams bieden de basis; regionale functies vullen aan waar gespecialiseerde expertise nodig is.

In deze regiovisie komen de leidende principes die eerder zijn geformuleerd in het kader van afbouw Jeugdzorg+, Samenwerking onderwijs-jeugdhulp en Collectiveren samen.

1.5 Twee pijlers als fundament

De regiovisie specialistische jeugdhulp rust op twee pijler. De eerste pijler geldt voor àlle jeugdpartners in onze jeugdregio, zowel lokaal als regionaal/specialistisch. De tweede pijler focust zich met name op de *gespecialiseerde, regionaal gecontracteerde* jeugdhulp.

Hoofdstuk 2 werkt de pijlers uit naar het toekomstbeeld voor 2030 en bijbehorende keuzes.

1.6 Samen transformeren en implementeren

We hebben deze herijkte regiovisie met alle 13 gemeenten en input van regionale ketenpartners ontwikkeld. Dit document verandert niet alles in één keer, maar geeft een duidelijke koers. De transformatie gebeurt met name in de lokale jeugdteams en in samenwerking met ketenpartners.

De implementatie van de regiovisie start met een vertaalslag in lokale en regionale activiteiten, in dialoog met ketenpartners. Een en ander komt regionaal terug in het programmaplan van het beleidsprogramma en in uitvoeringsplannen van de Service Organisatie Zorg. Implementatie vraagt regelmatige interne en externe dialoog, om eventuele verschillende interpretaties van aspecten van de regiovisie in de praktijk tot 1 consistente lijn terug te brengen. Ook vraagt het breed delen, vasthoudendheid, realistische verwachtingen en gezamenlijke verantwoordelijkheid

Tot slot: taalgebruik

In deze regiovisie gebruiken we het woord 'Wij' op drie manieren:

- Wij als gemeenten: de 13 gemeenten die gezamenlijk opdrachtgever zijn;
- Wij als ketenpartners in de jeugdregio: jeugdigen en hun gezinnen, onderwijs, huisartsen, verwijzers, lokale jeugdteams, zorgaanbieders, jeugdgezondheidszorg, veiligheid, gemeenten
- Wij als professionals: degenen die dagelijks met jeugdigen en hun gezinnen werken.

In de tekst gebruiken we steeds de term die past bij de verantwoordelijkheid.

Overzichten met een verklarende woordenlijst en bronnen zijn opgenomen in de bijlagen.

2 - Regiovisie gespecialiseerde Jeugdhulp HR

2.1 Toekomstbeeld 2030

In 2030 worden vragen van jeugdigen en tegenvallers in hun dagelijkse leven niet onnodig van jeugdhulp voorzien of gemedicaliseerd. Opvoeders dragen hiervoor als eerste verantwoordelijkheid. Het *huidig* aantal jeugdigen met jeugdhulp (1 op 6) is in 2030 verminderd (1 op 12). De ambitie om toe te werken naar minder inzet van jeugdhulp is richtinggevend, maar staat altijd in dienst van passende, tijdige en noodzakelijke ondersteuning. Deze doelstelling mag nooit ten koste gaan van de kwaliteit, veiligheid of toegankelijkheid van zorg voor kinderen en gezinnen.

Voorspelbare, toegankelijke jeugdhulp

Jeugdigen en opvoeders ervaren dat ondersteuning voorspelbaar en toegankelijk is. Zij vinden via duidelijke, goed aangeduide routes hun weg naar hulp, zonder dat de *inrichting* van de jeugdhulp hen daarbij belemmert.

Lokale ondersteuning als fundament

Lokale ondersteuning is het fundament. Daar waar aanvullende specialistische hulp nodig is, werken lokale jeugdteams en regionale functies soepel samen, waardoor jeugdigen en hun gezinnen één verhaal en één samenhangend proces van ondersteuning ervaren.

Beter voorkomen dan genezen

Door lokaal in te zetten op preventie en vroegsignalering wordt ervoor gezorgd dat specialistische hulp alleen *aanvullend* wordt ingezet.

Thuis, op school of in eigen leefomgeving

Jeugdigen verblijven thuis, in hun leefomgeving en gaan naar school. Wij voegen daarom aanvullende ondersteuning toe aan de plekken waar zij aanwezig zijn.

Eigen regie en aansluiten

We luisteren naar jeugdigen en hun gezinnen, zij krijgen snel duidelijkheid en houden tijdens de geboden ondersteuning regie over hun eigen situatie. Professionals nemen de rol van opvoeders niet over, maar sluiten aan bij hun situatie.

Professionals werken samen in een stelsel dat hen ondersteunt

Professionals werken in een overzichtelijk en goed georganiseerd stelsel dat hen ondersteunt. Ze werken op basis van gezamenlijke inzichtvorming: ervaringen van jeugdigen en hun gezinnen, professionele kennis en relevante gegevens worden samen gedeeld. Scholen zijn voor professionals een vanzelfsprekende ketenpartner.

Netwerken van gecontracteerde zorgaanbieders dragen bij aan doelen

Regionaal gecontracteerde zorgaanbieders vormen netwerken die samen verantwoordelijk zijn voor een sluitend aanbod. Zij vullen elkaar aan in expertise en organiseren doorstroom gezamenlijk, waardoor wachttijden afnemen en continuïteit van hulp is geborgd. Nieuwe initiatieven worden ontwikkeld in samenwerking met gemeenten, onderwijs en andere domeinen.

Goed bestuurbaar jeugdstelsel

Gemeenten beschikken over een goed bestuurbaar jeugdstelsel. De governance is eenvoudig, het aantal overlegstructuren beperkt en rollen zijn helder belegd. De routing 'lokaal waar het kan, regionaal waar het moet' werkt in de praktijk.

2.2 Strategische keuzes voor 2030

Voor 2030 maken wij als gemeenten duidelijke, richtinggevende keuzes:

1. We creëren herkenbare, goed aangeduide routes naar hulp, zodat jeugdigen, opvoeders en verwijzers altijd weten waar zij terecht kunnen.
2. We realiseren voor jeugdigen en hun gezinnen een samenhangend proces van kwalitatief goede ondersteuning, met soepele overgangen tussen lokaal-regionaal en 18-/18+.
3. We passen 'thuis verblijven' in de praktijk toe. We zetten in op het voorkomen van onnodige uithuisplaatsingen door eerder passende ondersteuning te organiseren. Wanneer sprake is van ernstige onveiligheid of andere zwaarwegende omstandigheden, blijft een uithuisplaatsing mogelijk en soms noodzakelijk. In alle gevallen staat de veiligheid en ontwikkeling van het kind centraal. In crisissituaties bieden we kinderen/jeugdigen een *tijdelijke*, alternatieve, veilige plek. Er worden op dat moment geen structurele keuzes over verblijfplaats gemaakt maar er wordt wel direct gewerkt aan een perspectief op veilige terugkeer naar thuis, of zo thuis mogelijk.
4. We kiezen voor collectieve oplossingen wanneer deze inhoudelijk passend zijn voor het kind en het gezin. Individuele trajecten zetten we in wanneer specialistische of individuele ondersteuning noodzakelijk is om passende hulp te bieden. Het uitgangspunt is altijd dat de inhoudelijke behoefte van het kind en gezin leidend is. Door passende hulp dichterbij en eerder te organiseren, kunnen wachtlijsten verminderen en kosten beter beheersbaar blijven
5. We nemen besluiten over de inzet van specialistische jeugdhulp op basis van vertrouwen en gezamenlijke inzichten, waarbij gedeelde data, ervaringen van jeugdigen en hun gezinnen, professionele kennis en samenkomen.
6. We bouwen regionale netwerken van zorgaanbieders met gedeelde verantwoordelijkheid voor kwaliteit, aanbod, expertise en doorstroom.
7. Zorgaanbieders dragen als ketenpartner medeverantwoordelijkheid om inzet en kosten van specialistische jeugdhulp te beperken, we werken met realistische tarieven en bekostiging die aansluit bij onze gezamenlijke ambitie en samenwerking beloont.

2.3 Strategische keuzes geconcretiseerd binnen de twee pijlers

Pijler 1 – Wij werken rondom jeugdigen en hun gezinnen

In 2030 betekent dit concreet dat:

1. Om terecht en gericht door te verwijzen naar specialistische jeugdhulp wordt gebruik gemaakt van een brede analyse van de specifieke situatie van een jeugdige in diens context (opvoeders, gezin, netwerk). Deze wordt opgesteld samen met jeugdigen, hun gezinnen en hun netwerk. We doorgronden hiermee het probleem achter een ondersteuningsvraag, zodat we de juiste vorm van ondersteuning kunnen toevoegen.
2. Ondersteuning zoveel mogelijk thuis, op school of in de eigen omgeving plaatsvindt, met snelle inzet van de juiste expertise
3. Geen jeugdige langer dan drie maanden thuis zit zonder passende combinatie van onderwijs in combinatie met zorg (we onderkennen het belang van voorkomen van uitval van school)
4. Jeugdigen en hun gezinnen één vast aanspreekpunt hebben, wat meebeweegt met hun situatie en zorgt voor samenhang

5. Professionals werken samen met jeugdigen en hun gezinnen; vanuit vertrouwen, stabiliteit en ontwikkelkansen, met ruimte om te doen wat nodig is.

Pijler 2 – Wij vormen samen een overzichtelijk en duurzaam zorglandschap

In 2030 betekent dit concreet dat:

1. De regio een duidelijk vindbare en effectief werkende toegang tot specialistische hulp heeft, met uniforme afspraken over rollen en regie.
2. Zorgaanbieders structurele netwerken vormen, waarin zij samen verantwoordelijk zijn voor aanbod, doorstroom en innovatie.
3. Beschikbaarheid en capaciteit regionaal tussen zorgaanbieders, lokale jeugdteams en SOZ worden afgestemd, waardoor wachttijden afnemen en inzet voorspelbaar is.
4. Ketenpartners datagedreven en ontwikkelingsgericht werken, door gezamenlijke duiding van gegevens en praktijkervaringen.
5. Er een bestendige financiële basis is, door gezamenlijke risico-afwegingen en realistische tarieven.

2.4 Kernboodschap

In 2030 heeft Holland Rijnland een samenhangend en toegankelijk jeugdhulpstelsel. Jeugdigen en hun gezinnen ontvangen sneller passende hulp, professionals werken samen in een overzichtelijk systeem en gemeenten sturen gezamenlijk op kwaliteit, beschikbaarheid en duurzaamheid.

3 - Hoe organiseren wij de jeugdhulp in Holland Rijnland

3.1 Lokaal ligt de basis: preventief, dichtbij jeugdigen en hun gezinnen en essentieel

Sterke lokale jeugdteams vormen het fundament van het gehele jeugdhulpstelsel. Zij kennen immers de jeugdigen en hun gezinnen en werken nauw samen met scholen, huisartsen en het de sociale basis/het sociale netwerk. Zij schakelen waar nodig passende specialistische expertise in.

Elke gemeente geeft op lokaal niveau een eigen invulling aan preventie en vroegsignalering. Hiermee wordt ervoor gezorgd dat jeugdigen en hun gezinnen in beeld zijn voordat er specialistische hulp nodig is.

In 2030 werken lokale jeugdteams in één samenhangend proces samen met regionale functies, schakelen zij specialistische hulp alleen in als *aanvulling* op de lokale basis en behouden zij regie over de doorverwijzingen naar specialistische jeugdhulp. Hierdoor kan beter worden gestuurd op de inzet van specialistische jeugdhulp.

3.2 Regionaal gecontracteerde specialistische jeugdhulp als aanvulling op de basis

Specialistische jeugdhulp organiseren en contracteren we regionaal. De regio biedt een samenhangend zorglandschap met specialistische deskundigheid. Jeugdigen en hun gezinnen ervaren één samenhangend proces van ondersteuning en één verhaal, zonder zich te hoeven verdiepen in de organisatie van de geboden hulp.

3.3 Regionale netwerken van zorgaanbieders: gezamenlijke verantwoordelijkheid

In 2030 werken zorgaanbieders samen in structurele regionale netwerken. Zij zijn samen medeverantwoordelijk voor een sluitend, complementair zorglandschap, zorgen voor doorstroom en leveren een bijdrage aan het verlagen van wachtlijsten. Er is ruimte voor nieuwe initiatieven en deze worden ontwikkeld samen met gemeenten en ketenpartners.

3.4 Heldere routes en soepele overgangen

Wij als ketenpartners in de jeugdregio richten duidelijke en goed aangeduide routes in zodat jeugdigen, opvoeders en verwijzers altijd weten waar ze terechtkunnen. Overgangen tussen lokaal–regionaal en 18-/18+ verlopen soepel. Overgangen 16–27 worden expliciet meegenomen omdat hier grote risico's op uitval bestaan.

3.5 Partnerschap als uitgangspunt

Wij als ketenpartners in de jeugdregio werken vanuit partnerschap en vertrouwen. Zorgaanbieders dragen actief bij aan afschalen, doorstroom en stabiliteit. Gemeenten contracteren selectiever: partijen die niet bijdragen aan de gezamenlijke ambitie en doelen, horen niet in het regionale zorglandschap. Samen met het onderwijs blijven wij intensief in gesprek en werken aan de beweging 'van zorg naar onderwijs'.

4 - Hoe wij sturen op kwaliteit, resultaten en houdbaarheid

4.1 Gezamenlijke sturingsfilosofie

De 13 gemeenten sturen als regio op effecten voor ontwikkeling, veiligheid en kansen van jeugdigen. Sturing is eenvoudiger en gericht op samenwerking, toegankelijkheid en duurzame inzet van middelen.

Het beleidsprogramma coördineert de activiteiten voor het bereiken van de regionale ambitie en doelen en stuurt hierop. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met de SOZ, zorgaanbieders en de lokale jeugdteams. Elke partij neemt eigenaarschap over het realiseren van de zichzelf betreffende activiteiten.

4.2 Datagedreven én betekenisvol werken

We werken in de regio *datagedreven* en *datagedreven*, op een manier die altijd ondersteunend is aan de praktijk. Dit houdt in dat we gegevens combineren met professionele duiding en ervaringen van jeugdigen en hun gezinnen, zodat we begrijpen welke ondersteuning het beste kan worden ingezet. In Holland Rijnland betekent het dat:

- We beschikken over actuele gegevens over vraag, wachttijden, inzet, doorstroom en resultaten;
- We deze gegevens frequent gepland gezamenlijk met ketenpartners duiden;
- We cijfers niet isoleren maar koppelen aan verhalen, praktijkervaringen en context;
- We inzichten gebruiken om inzet van jeugdhulp te optimaliseren en ons zorglandschap te verbeteren;
- We patronen herkennen die helpen om tijdiger te handelen en knelpunten op te lossen.

Datagedreven werken is voor ons geen doel op zich, maar een belangrijk instrument om te sturen op kwaliteit, toegankelijkheid en houdbaarheid — samen, transparant en gericht op wat jeugdigen en hun en gezinnen nodig hebben.

4.3 Financiële sturing

De financiële basis is stabiel doordat tarieven realistisch zijn, risico's gezamenlijk met zorgaanbieders worden beheerst en financiering de samenwerking tussen zorgaanbieders ondersteunt. Gemeenten maken duidelijk wat wel en niet tot jeugdhulp behoort en sturen op voorspelbare inzet van middelen. Dit beperkt de inzet van specialistische jeugdhulp.

4.4 Governance: duidelijke lijnen en sterke samenwerking

Onze governance sluit aan op de ambitie van een robuuste regio: duidelijke rollen, gezamenlijke sturing, sterke uitvoeringskracht en samenhang tussen beleid, uitvoering en bestuur. We organiseren dit op twee niveaus:

1. Governance van de 13 gemeenten en
2. Samenwerking met regionale ketenpartners.

ad 1) Governance van de 13 gemeenten

In 2030 werken de 13 gemeenten samen vanuit navolgbare regionale werkafspraken, waarbij rollen, verantwoordelijkheden en afstemming helder zijn.

We sturen vanuit:

- Eén regionale koers met gezamenlijke prioriteiten en gedeelde verantwoordelijkheid;
- Korte en duidelijke lijnen tussen bestuur, beleidsprogramma en uitvoering;

- Vereenvoudigde regionale besluitvorming;
 - Regionale regie, kennis en coördinatie op het gespecialiseerde jeugdhulplandschap.
- Deze regionale sturing zorgt voor een consistente aanpak waarin strategie, beleid en uitvoering logisch op elkaar aansluiten.

ad 2) Samenwerking met regionale ketenpartners

Onze samenwerking met ketenpartners ondersteunt een samenhangend en toekomstbestendig zorglandschap. Dit vraagt om structurele samenwerking (en helder ingericht overleg) met partijen die dagelijks bijdragen aan veilig en kansrijk opgroeien: ervaringsdeskundigen, jeugdigen en opvoeders, onderwijs (po, vo, mbo), huisartsen en JGZ, zorgaanbieders, lokale jeugdteams en organisaties in de veiligheidsketen.

In 2030 werken we met deze ketenpartners in een regionale samenwerkingsstructuur die:

- Uitgaat van gedeelde verantwoordelijkheid met zorgaanbieders voor de doorontwikkeling van het zorglandschap;
- Transparantie, samenwerking en wederzijdse aanspreekbaarheid stimuleert;
- Het ontwikkelend vermogen versterkt door inzichten uit ervaring, professionaliteit en data te benutten;
- Bijdraagt aan tijdige, passende en samenhangende jeugdhulp.

Deze aanpak versterkt het netwerkgericht samenwerken uit de regiovisie: ketenpartners zijn geen afzonderlijke schakels, maar gezamenlijk verantwoordelijk voor het geheel.

Tot slot

Governance gaat voor ons niet primair over structuren, maar over duidelijke rollen, gezamenlijke sturing, eenvoud en korte lijnen. Dit is nodig om als regio duurzaam en krachtig te werken aan veilig en kansrijk opgroeien.

4.5 Samen ontwikkelen, verbeteren en versterken

Deze regiovisie is richtinggevend, maar nooit af. We blijven samen ons stelsel ontwikkelen en verbeteren op basis van wat jeugdigen en hun gezinnen, professionals en ketenpartners ervaren in de praktijk. In 2030 betekent dit onder andere dat wij als gemeenten ruimte geven aan vernieuwing en initiatieven die bijdragen aan een stabielere en toegankelijker zorglandschap.

Samen versterken we een stelsel dat steeds beter aansluit bij wat jeugdigen en hun gezinnen nodig hebben — vandaag en in de toekomst.

Bijlagen

- A. Beeld van de jeugdregio HR;
- B. Relevante ontwikkelingen;
- C. Betrokkenheid van stakeholders;
- D. Verklarende woordenlijst;
- E. Verantwoording.

Bijlage A: Beeld van de jeugdregio HR

13 gemeenten pakken samen beleidsontwikkeling en -uitvoering op

De jeugdregio Holland Rijnland bestaat uit 13 gemeenten. Deze 13 gemeenten werken samen als het gaat om beleidsontwikkeling- en uitvoering op het gebied van gespecialiseerde jeugdzorg.

Sinds de zomer van 2025 is naar aanleiding van de bestuurlijke Taskforce een programmadirecteur gespecialiseerde jeugdhulp in dienst van de jeugdregio. Deze vormt in opdracht van het bestuur het aanspreekpunt voor beleid & organisatie van gespecialiseerde jeugdhulp.

Huidige governance

De samenwerking van de 13 gemeenten vindt plaats in een structuur met diverse regionale gremia. Deze huidige governance wordt binnenkort vernieuwd, maar ziet hij er als volgt uit: Voor de beleidsuitvoering (inkoop, contractmanagement, afwikkelen declaratie- en betalingsverkeer) hebben de gemeenten een gemeenschappelijke regeling ingericht, namelijk de Serviceorganisatie Zorg (SOZ). Beleidsontwikkeling vindt plaats binnen een regionale netwerk-samenwerking: bestuurlijk via het Portefeuillehoudersoverleg Jeugd (PHO) en ambtelijk via het Regionaal overleg jeugd (ROJ), het Programmateam en het AOO (ambtelijk opdrachtgeversoverleg). De beleidsontwikkeling en -uitvoering staan niet los van elkaar, maar zijn aan elkaar verbonden, o.a. via de bestuurders; de bestuurders in het PHO en in het bestuur van de SOZ zijn dezelfde personen. Ook ambtelijk vindt afstemming plaats tussen de programmadirecteur (beleidsontwikkeling) en de directeur van de SOZ (beleidsuitvoering) en tussen het accountmanagement (vanuit beleidsontwikkeling) en contractmanagement (beleidsuitvoering).

De jeugdregio kan worden onderverdeeld in 3 subregio's:

- de Leidse regio: Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude;
- de Duin- en Bollenstreek: Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk en Teylingen;
- de Rijnstreek: Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem en Nieuwkoop.

Voor de gespecialiseerde jeugdzorg is deze onderverdeling niet relevant. Voor de organisatie van de lokale jeugdteams wel omdat sommige subregio's een gezamenlijke organisatie van lokale jeugdteams hebben.

De 13 gemeenten kopen via de SOZ gezamenlijk alle gespecialiseerde jeugdzorg in

Alle gemeenten (exclusief Alphen aan den Rijn) kopen gezamenlijk de gespecialiseerde jeugdzorg in. Vanaf 2024 zijn Kaag en Braassem en Voorschoten onderdeel van deze regionale inkoop en vanaf 2027 sluit ook Alphen aan den Rijn volledig aan. Tot 2027 is Alphen aan den Rijn alleen onderdeel van de regionale inkoop voor jeugdbescherming, jeugdreclassering en gesloten jeugdhulp.

De SOZ heeft, namens de regio, via een bestuurlijke aanbesteding met “open house” constructie overeenkomsten gesloten met circa 160 gecontracteerde partijen. De inkoop is opgedeeld in een zevental segmenten:

1. Behandeling met verblijf;
2. Wonen;
3. Dagbehandeling en dagbesteding;
4. Ambulante jeugdhulp;
5. Onderwijs;
6. Crisis;
7. Veiligheid;

De overeenkomsten met de aanbieders zijn ingegaan op 1 januari 2022 en lopen tot en met 31 december 2025. Hierna kunnen deze overeenkomsten steeds stilzwijgend met een jaar worden verlengd.

Inkoop van zeer specialistische jeugdhulp vindt landelijk plaats via Landelijke Transitie Arrangementen (LTA). Dit zijn landelijke afspraken tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en enkele gespecialiseerde aanbieders voor zeer specialistische jeugdhulp (hoog kostenvolume, weinig jeugdigen). Gemeenten betalen, maar inkoop gebeurt landelijk.

Iedere gemeente organiseert zelf de lokale jeugdteams

- Iedere gemeente is zelf verantwoordelijk voor de organisatie van de toegang tot de gespecialiseerde jeugdzorg en het bieden van (eerstelijns-)begeleiding. De wijze waarop lokale jeugdteams zijn ingericht in de diverse gemeenten en subregio's verschilt. Grofweg varieert of gemeenten zelfstandig een lokaal team (of lokale toegang) hebben (Katwijk, Voorschoten, Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem en Nieuwkoop) of op subregionaal niveau het lokale team hebben ingericht (de Leidse regio en de Duin- en Bollenstreek zonder Katwijk).
- Regionaal vindt wel periodiek afstemmingsoverleg plaats tussen de lokale teams, het beleidsprogramma en de SOZ.
- Regionaal is de afspraak gemaakt (maatregelenpakket Taskforce) om in 2026 te komen tot eensluidende regionale kaders voor de lokale jeugdteams. De regiovisie wordt vertaald in de opdracht aan het lokale team. Het gaat hierbij om de te behalen maatschappelijke doelen. De wijze waarop aan deze opdracht invulling wordt gegeven en hoe de lokale jeugdteams worden georganiseerd blijft een verantwoordelijkheid van de individuele gemeente.

Iedere gemeente organiseert zelf de sociale basis

Iedere gemeente is zelf verantwoordelijk voor het organiseren van de sociale basis en het voorliggend veld (preventie, vroegsignalering). Gemeenten hebben daarbij wel afgesproken dat zij regionaal de gezamenlijke maatschappelijke doelen in de opdrachten aan de sociale basis en het voorliggend veld gaan afstemmen (maatregelenpakket Taskforce).

Regionale Experttafel

De lokale jeugdteams zijn verantwoordelijk voor het bieden van passende hulp en ondersteuning bij zorgvragen en verwijzingen naar specialistische jeugdhulp. Soms is echter meer kennis en expertise nodig om naar de passende hulpvormen te verwijzen. Dit geldt met name voor de zorgvormen waar sprake is van complexe casuïstiek waarbij er middels aparte casus overleggen vanuit meerdere perspectieven wordt meegekeken om ervoor te zorgen dat jeugdigen en hun gezinnen de juiste hulpvorm krijgen. Dit is niet altijd te realiseren binnen de lokale jeugdteams dus daarvoor is regionale samenwerking nodig. Naast de diverse lokale toegangen is er regionaal een Regionale Experttafel (RET) ingericht. Deze RET is een samenwerkingsverband dat zich richt op het bieden van maatwerkoplossingen voor jeugdigen en hun gezinnen met complexe hulpvragen waarvoor binnen het reguliere, gecontracteerde aanbod geen passende oplossing beschikbaar is.

Bovenregionale samenwerking: Jeugdbescherming, jeugdreclassering en gesloten jeugdhulp

- Voor jeugdbescherming en jeugdreclassering werken de gemeenten in Holland Rijnland samen met andere jeugdzorgregio's die dezelfde gecertificeerde instellingen hebben georganiseerd. Het gaat hierbij om de regio's Haaglanden, Midden Holland en Zuid-Holland Zuid. Met deze regio's werken we aan het borgen van de continuïteit van de jeugdbescherming in deze regio's.
- Voor gesloten jeugdhulp werken we samen met de andere jeugdhulpregio's binnen het gebied Zuidwest (naast Holland Rijnland gaat dit om Rotterdam-Rijnmond, Haaglanden, Midden Holland en Zuid-Holland Zuid). Gezamenlijk met deze jeugdhulpregio's gaan we aan de slag met de afbouw en ombouw van de gesloten jeugdhulp.

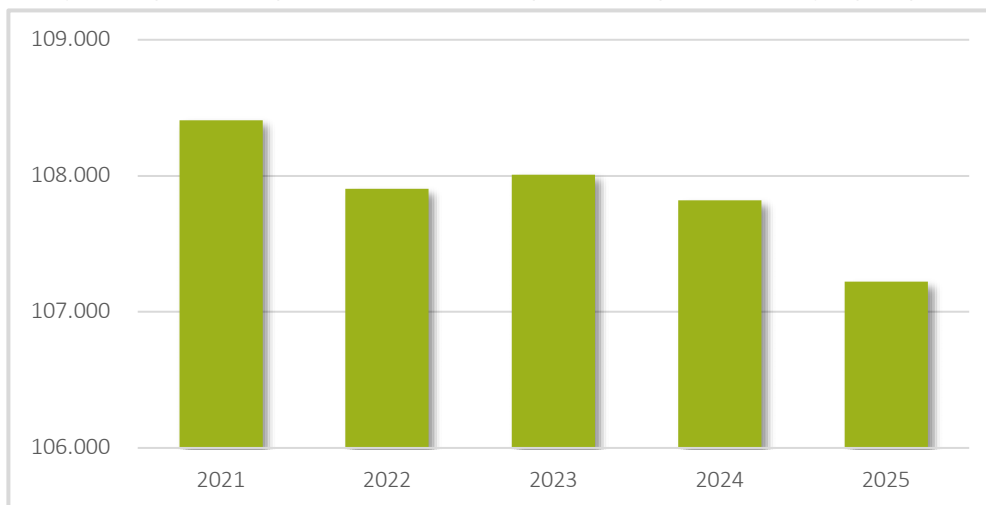

Bijlage B: Relevante ontwikkelingen

Demografische en maatschappelijke ontwikkelingen

Het aantal jeugdigen is de afgelopen vijf jaar licht afgenomen

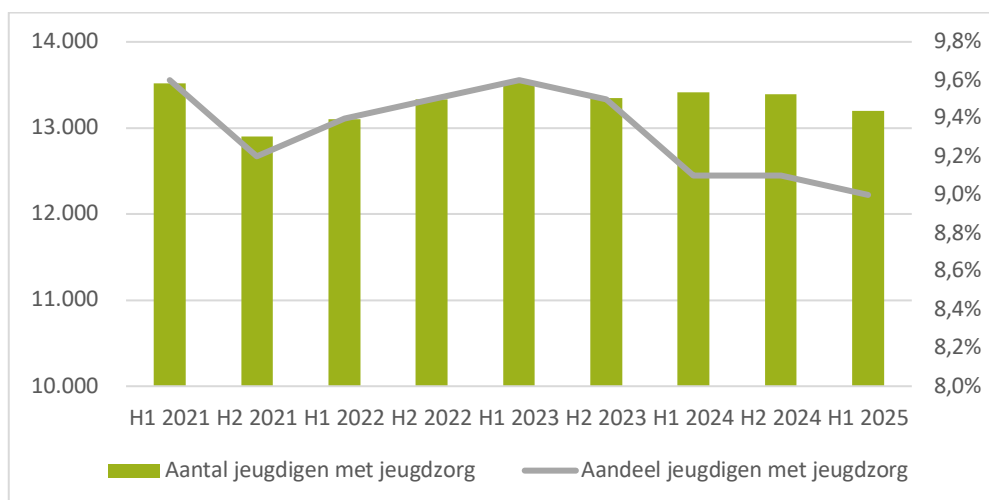
Het aantal jeugdigen in Holland Rijnland is in 2025 met 1.200 afgenomen t.o.v. het aantal jeugdigen in 2021. Dit is met name te zien in de leeftijdscategorie 4 t/m 11 jaar. Deze leeftijdscategorie is nog wel het meest vertegenwoordigd binnen de jeugdregio.

Tabel: Aantal jeugdigen 0-17 jaar in Holland Rijnland (bron: eengezonderhollandsmidden.nl)

Het aantal jeugdigen met jeugdhulp neemt af

Het aantal en aandeel jeugdigen in Holland Rijnland dat gebruik heeft gemaakt van één of meerdere vormen van jeugdzorg in natura (dus exclusief persoonsgebonden budget) is de afgelopen jaren afgenomen. Dit is inclusief de jeugdhulp die vanuit het lokale team geboden wordt.

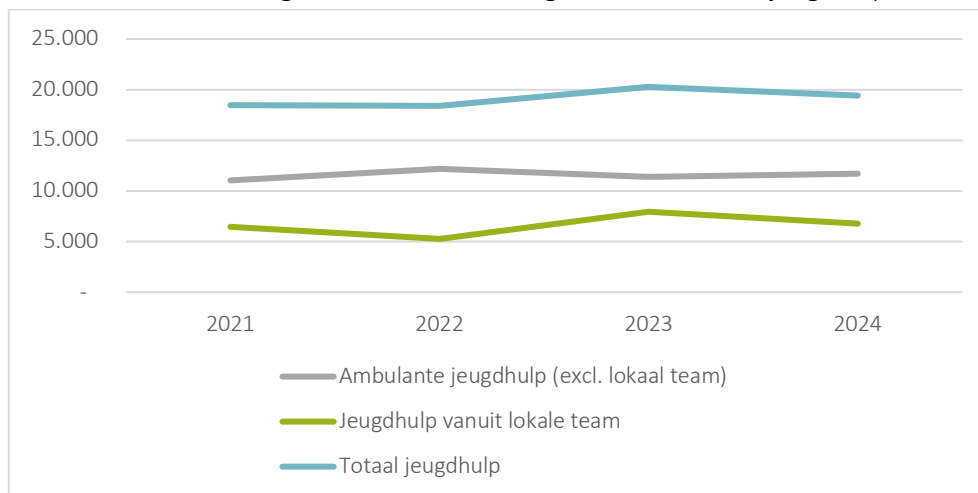
Tabel: Aantal en aandeel jeugdigen 0-17 jaar met jeugdzorg in natura in Holland Rijnland (bron: [StatLine - Kerncijfers over jeugdzorg](#))

In bovenstaand staatje zijn alle gemeenten binnen Holland Rijnland meegenomen. Belangrijk daarbij is te melden dat Kaag en Braassem en Voorschoten sinds 2024 volledig zijn aangesloten bij de regio. De gemeente Alphen aan den Rijn is alleen aangesloten voor jeugdbescherming, jeugdreclassering en gesloten jeugdhulp.

Kijken we naar de cijfers van de SOZ zien we dat het aantal jeugdigen met jeugdzorg eind september 2025 nagenoeg gelijk is aan het aantal jeugdigen in dezelfde periode in 2024 (9379 in 2025 versus 9372 in 2024). Hierbij zijn de cijfers van de lokale teams niet meegenomen. De cijfers van Alphen aan den Rijn, Voorschoten en Kaag en Braassem zijn hier wel in meegenomen, omdat de situatie in 2025 gelijk is aan die in 2024.

Wanneer we meer inzoomen in het beroep op ambulante jeugdhulp dan zien we dat het aantal jeugdigen fluctueert en zien we dat er een lichte correlatie is met de inzet van jeugdhulp vanuit het lokale team. Bij hoge inzet regionale ambulante jeugdhulp is er een lagere inzet vanuit het lokale team zichtbaar; en andersom, bij het hogere inzet vanuit het lokale team is er een lagere inzet vanuit de regionale ambulante jeugdhulp.

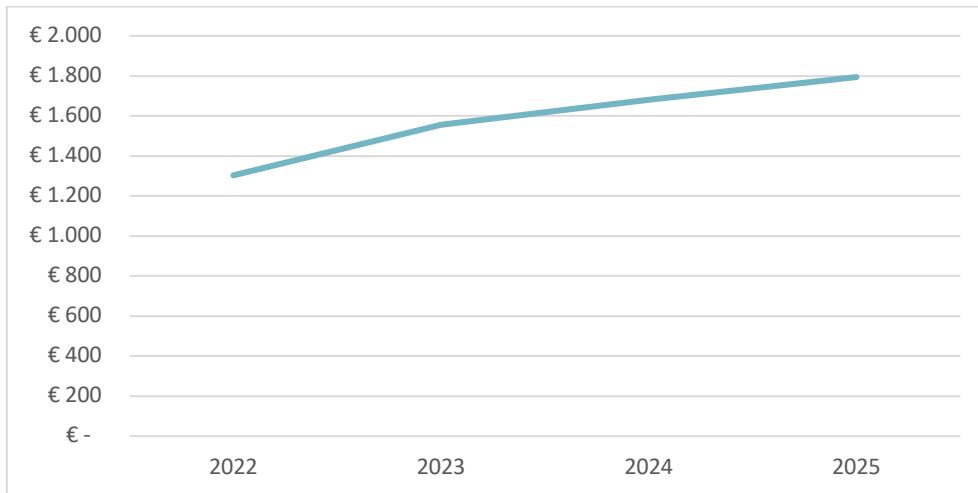
Tabel: Aantal en aandeel jeugdigen 0-17 jaar met jeugdzorg in natura in Holland Rijnland (bron: [StatLine - Kerncijfers over jeugdzorg](#))

Ambulante jeugdhulp is meest gebruikte jeugdzorgvorm

In de jeugdregio is ambulante jeugdhulp (segment 4) de meest ingezette vorm van jeugdhulp. In de eerste 9 maanden van 2025 hebben bijna 8.300 jeugdigen gebruik gemaakt van deze vorm. Dit is nagenoeg gelijk aan het aantal jeugdigen dat in dezelfde periode in 2024 van deze vorm van begeleiding gebruik maakte. Binnen deze groep maken de meeste jeugdigen gebruik van specialistische GGZ (2.703) en van basis GGZ (2.092).

Gemiddelde cliëntkosten nemen toe

Het aantal jeugdigen met jeugdhulp neemt weliswaar niet toe, maar de gemiddelde cliëntkosten in de jeugdregio wel. Dit heeft o.a. te maken met indexatie.

Tabel: Gemiddelde cliëntkosten voor jeugdzorg in Holland Rijnland (bron: [Dashboard SOZ](#))

Landelijke en regionale ontwikkelingen

Hervormingsagenda Jeugd (HVA)

De Hervormingsagenda Jeugd heeft als doel om:

1. De kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp te verbeteren;
2. De stijgende zorgkosten onder controle te houden om het jeugdstelsel op lange termijn betaalbaar te houden.

In de HVA zijn de volgende maatregelen benoemd om deze doelen te realiseren:

- Afbakening van de reikwijdte van de jeugdwet;
- Realiseren van kleinschalige woonvormen in samenhang met afbouw gesloten jeugdhulp;
- Betere samenwerking tussen jeugdhulp, volwassenenzorg, bestaanszekerheid en onderwijs;
- Standaardisatie van processen en producten;
- Verbeteren van data & monitoring;
- Het realiseren van stevige lokale teams;

Deze onderwerpen komen grotendeels terug in de eindrapportage en maatregelen van de Taskforce.

Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming

Het Toekomstscenario is een landelijk programma met een landelijk projectteam, aangestuurd door de VNG en de ministeries van VWS en V&J. Regionale projectleiders werken in opdracht van een jeugdregio, in dit geval Holland Rijnland.

Het Toekomstscenario heeft meerdere kernprincipes:

- Gezinsgericht werken;
- Rechtsbeschermend en transparant zijn;
- Zo eenvoudig mogelijk georganiseerd zijn;
- Een lerende omgeving stimuleren.

In het Toekomstscenario is het lokale jeugdteam de spil rondom gezinnen: dit zijn alle huishoudens met/zonder kinderen (0-100). Het lokale team wordt ondersteund door het Regionaal VeiligheidsTeam (RVT). Het RVT heeft aanvullende expertise en bevoegdheden op het gebied van veiligheid.

Taskforce maatregelpakketten

In het eerste kwartaal van 2024 is de bestuurlijke Taskforce Gespecialiseerde Jeugdhulp Holland Rijnland gestart om een antwoord te geven op de volgende vragen:

1. Welke fundamentele keuzes zijn noodzakelijk om meer sturing te kunnen geven aan het bereiken van inhoudelijke doelen en financiële doelen en resultaten?
2. Welke interventies om de sturing te verbeteren zijn nodig in de bedrijfsvoering en de governance?

Medio januari 2025 heeft de Taskforce een eindrapportage opgeleverd met daarin meerdere maatregelpakketten met daarin verschillende interventies. De gemeenten in Holland Rijnland hebben ingestemd met maatregelenpakket 1 en 2 en met het aanstellen van een programmadirecteur. De uitvoering van de maatregelpakketten is opgepakt.

Ombouw gesloten Jeugdzorg (JZ+)

Op 9 oktober 2024 heeft het Portefeuillehoudersoverleg Jeugd (PHO) de meerjarige Bestuursopdracht: “Transformatie JeugdzorgPlus en de ontwikkeling van alternatieve jeugdzorgvormen” vastgesteld. In 2025 is gestart met de uitvoering van deze bestuursopdracht. Daarnaast is op 15 oktober 2025 de regionale visie op de transformatie van de gesloten jeugdzorg, “Gesloten deuren kunnen weer open”, door het PHO Jeugd vastgesteld. Dit zijn de belangrijke kaders voor de ombouw van gesloten jeugdzorg voor onze jeugdregio.

Bijlage C: Input van stakeholders

Bijeenkomsten

In het proces om te komen tot deze herijkte regiovisie hebben we met diverse stakeholders gesproken en ook leidende principes getoetst.

Wat	Toelichting
Individuele gesprekken	We hebben meerdere individuele gesprekken gevoerd met: <ul style="list-style-type: none">- Vertegenwoordigers van lokale teams (2 personen)- Vertegenwoordigers van de ontwikkellijnen onderwijs en collectiveren (2 personen)- Vertegenwoordigers van gemeente Alphen (2 personen)
Samenwerkingsverbanden onderwijs	In de regionale regiegroep onderwijs-jeugdhulp is afstemming geweest over de herijking van regiovisie en zijn vertegenwoordigers benoemd om vanuit de samenwerkingsverbanden mee af te stemmen. We hebben op 19 november een digitale afstembijeenkomst gehad met een vertegenwoordiging vanuit de samenwerkings-verbanden onderwijs (2 personen) en schriftelijke input gehad (1 persoon). Er volgt een extra afstemmingsmoment in januari 2026.
Kleine toetsgroepen	We hebben op 13 & 19 november en op 16 december 2025 digitaal gesproken met een vertegenwoordiging van: <ul style="list-style-type: none">- Grotere en kleinere zorgaanbieders (9 personen)- Jeugdbescherming (2 personen)- Ervaringsdeskundige (1 persoon)- Procesregie samenwerking onderwijs-jeugdhulp (1 persoon)
Grote stakeholders bijeenkomst	Op 25 november 2025 heeft een grote bijeenkomst plaatsgevonden waar circa 65 mensen bij aanwezig waren. Dit was een gemengde groep bestaande uit: <ul style="list-style-type: none">- Zorgaanbieders- Huisartsen- Lokale jeugdteams- Cliëntenadviesraden sociaal domein- SOZ- Gemeenten (bestuur en beleid)
Kerngroep	De kerngroep, (bestaande uit beleidsadviseurs van gemeenten, de directeur van de SOZ, een vertegenwoordiging van één van de lokale teams en de projectleider), heeft meerdere gesprekken gevoerd over het proces om te komen tot de regiovisie en over de inhoud van de regiovisie.

Input van stakeholders

De input die we in ons participatieproces tot en met 16 december hebben opgehaald staat hieronder weergegeven. Het is een samenvatting van alle input, thematisch weergegeven.

Scope en functie van de regiovisie

De regiovisie moet:

- Duidelijk aangeven dat deze gaat over regionaal ingekochte, aanvullende, jeugdzorg. Dit moet wèl goed aansluiten op wat lokaal gebeurt, want jeugdigen en hun gezinnen ervaren liefst 1 helder proces van ondersteuning;
- Duidelijk aangeven aan welke doelen we bijdragen, richting bieden, en keuzes maken;
- Enthousiasmerend en aansprekend zijn (kort!), maar ook voldoende concreet zijn, zodat iedereen zich erin herkent, weet wat er van hem/haar verwacht wordt en wil bijdragen;
- Leiden tot een gezamenlijke taal en een gezamenlijk beeld (formuleringen luisteren nauw en blijven soms multi-interpretabel).

Werkwijze en uitgangspunten

De volgende uitgangspunten zijn van belang:

- Preventie: het belang van preventie (ook voor kostenbeheersing is groot);
- Normaliseren: versterken van/aansluiten bij het gewone leven, niet elk probleem hoeft via jeugdzorg opgelost te worden. Laat de jeugdzorg ook geen parallel universum zijn, waarbij je het kind uit de “normale wereld” haalt. Gaat ook over verdragen en verdraagzaam zijn;
- Incluseren: Het gaat niet (alleen) over de jeugdige, maar juist over de context van de jeugdige. En gaat dus ook om expertise erbij halen in plaats van de jeugdige/gezin verwijzen. Voor onderwijs specifiek geldt dat het gaat om *inclusief* (passend) onderwijs;
- Goede analyse aan de voorkant van groot belang; het is belangrijk om de context van jeugdigen en hun gezinnen goed te leren kennen en hier tijd voor te nemen (denk hierbij ajb. ook aan de brede verklarende analyse);
- Collectiveren: meer groepsaanbod en contextgerichte hulp (en uiteraard zijn er situaties waarin dit niet passend is);
- Onderwijs als basis: doorlopende lijn onderwijs–zorg, gericht op kinderen/jeugdigen op school houden of zo snel mogelijk terug naar school leiden. Uitval op school voorkomen is van groot belang. Dit vraagt erom onderwijs en jeugdhulp dichterbij elkaar te brengen en expertise bij elkaar toe te voegen;
- Positieve pedagogische visie: uitgaan van krachten en beschermende factoren;
- Pijler 2: ajb formuleren “professionals werken samen met (ipv. naast) gezinnen”.

Samenwerking en sturing

Op het gebied van samenwerking en sturing zijn de volgende punten aangegeven:

- Vertrouwen en partnerschap: basisvoorwaarde voor samenwerking (tussen alle partijen, en ook richting inwoners; als inwoner met teveel professionals aan tafel moeten zitten is bijvoorbeeld niet helpend);
- Gemeenten
 - zijn zelf óók ketenpartner, benoem dit expliciet
 - moeten duidelijk zijn over hoe zij zich willen verhouden tot de *grote* aanbieders, in het kader van strategisch partnerschap;
- Samenwerking met ketenpartners: ook met bijvoorbeeld Veilig thuis, politie;

- Vervang budgetplafonds voor kindvolgende budgetten; focus op kwaliteit levert kosten-efficiency op
- ‘Samen’ werkt pas als je niet concurreert
- Mandaat en ruimte: over grenzen van wetten en producten heen kunnen werken: *“afbakenen en verbinden”*; en verder *vertrouwen geven, stimuleren en waarmaken*
- Cultuur van leren en verbeteren: sturen op samenhang en impact, niet op uniformiteit;
- Datagedreven werken: vraagt een integraal beeld van regionale (én lokale) data.

Concretisering en afspraken

- Wie doet wat? Heldere taakverdeling tussen regio en lokaal maar ook helder overzicht van het zorglandschap is nodig;
- Stel prioriteiten: waar gaan we op inzetten en waar gaat het geld naar toe? Wat doen we als regio nog wel aan jeugdhulp en wat niet (afbakening reikwijdte);
- Financiën: afspraken over continuïteit (duurzame, meerjarige afspraken) en innovatie. Bekostiging moet dienstbaar zijn aan de bedoeling. Producten en financiering moeten geen belemmering zijn om te doen wat nodig is en om efficiënt en effectief te werken;
- Segmentering: onderscheid tussen specialistische zorg en eenvoudige vragen bij lokale jeugdteams;
- Zorglandschap: overzicht van aanbod en gaten in de regio;
- Innovatie en taakverdeling: minder marktwerking, meer gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Belangrijke zorgen en oproepen

- Soms is de ambitie fors (bijv. 1 op 6 naar 1 op 12 jeugdigen heeft jeugdhulp, of over uithuis- en overplaatsingen waarbij situaties genuanceerder kunnen zijn)
- Versnippering en schaarste: behoefte aan robuust, toekomstbestendig zorglandschap. Nu is er veel versnippering in producten en segmenten, dat is niet altijd helpend. Er is onvoldoende passend aanbod;
- Overgangen en regie: soepele overgang tussen werelden (help jeugdigen daarbij, bijvoorbeeld van huis naar instelling en andersom);
- Over onderwijs:
 - als er èn een afname van gespecialiseerd onderwijs is èn een afname gespecialiseerde jeugdhulp, blijft er dan voldoende over voor jeugdigen die aanvullende ondersteuning nodig hebben?
 - Er is een verschil in naar school gaan en onderwijs krijgen;
 - Niet alle kinderen willen jeugdhulp op school (uit schaamte);
- Zorgen over oplopende wachttijden bij jeugdzorg en lokale jeugdteams;
- Zorgen over onvoldoende zicht op kwaliteit bij een breed zorglandschap (nu teveel aanbieders);
- Goede informatie-uitwisseling;
- Personeelstekort: gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Tot slot: graag ambitie in de implementatie, nu doorpakken samen!

Bijlage D: Verklarende woordenlijst

Hierna volgt een (niet uitputtende) lijst met toelichtingen op een aantal de in deze herijkte regiovisie gebruikte termen.

- *Ambulante en contextgerichte hulp* = ondersteuning en behandeling van jeugdigen en gezinnen in hun eigen leefomgeving, afgestemd op de dagelijkse context van het kind, gezin en sociale netwerk, gericht op praktische toepasbaarheid, vroegtijdige signalering en preventie van escalatie of opname.
- *(Cliënt)Ervaringsdeskundige* = iemand met persoonlijke ervaring in jeugdhulp hetzij als jeugdige hetzij als opvoeder, die deze ervaring inzet om cliënten te ondersteunen, professionals te informeren en bij te dragen aan cliëntgerichte en praktijkgerichte oplossingen.
- *(Bestuurlijke) Taskforce* = bestuurlijk team van vier wethouders jeugdhulp uit de verschillende subregio's van Holland Rijnland. Dit team heeft namens alle portefeuillehouders jeugd uit de hele jeugdregio opdracht heeft gegeven tot het onderzoeken van wat er in de jeugdregio HR kan worden verbeterd. Vervolgens begeleidt dit team de implementatie van de genomen besluiten
- *Collectiveren* = de beweging van individuele naar groepsgerichte (gespecialiseerde) jeugdhulp (jeugdigen en hun gezinnen worden sneller geholpen en ervaren steun aan elkaar door meer in groepen te werken);
- *GARP* = 1 Gezin, 1 Analyse, 1 Regisseur, 1 Plan (gebaseerd op de standaard 1Gezin 1Regisseur 1Plan, maar dan met toevoeging van de verklarende analyse)
- *Gespecialiseerde jeugdhulp* (of 'aanvullende' jeugdhulp) = jeugdhulp die wordt ingezet wanneer de ondersteuning vanuit het eigen netwerk, basisvoorzieningen en de (generalistische) hulp van het lokale jeugdteam niet toereikend is. Het betreft aanvullende intensieve, specialistische of behandelingsgerichte interventies die specifieke deskundigheid vereisen
- *Governance* = het geheel aan afspraken, structuren en processen waarmee organisaties of samenwerkingsverbanden worden bestuurd, verantwoordelijk worden gehouden en waarop toezicht wordt gehouden. Het gaat om wie waarover besluit, wie verantwoordelijkheid draagt, hoe verantwoording plaatsvindt en hoe risico's, kwaliteit en samenwerking worden bewaakt.)
- *Jeugdigen en hun gezinnen*: huishoudens bestaande uit één of meerdere jeugdigen met hun opvoeders (ouders of verzorgers)
- *Jeugdregio HR*= het samenwerkingsgebied Holland Rijnland waarin meerdere gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de organisatie, inkoop, uitvoering en monitoring van jeugdhulp.
- *Ketenpartners* = alle organisaties, professionals en instanties die gezamenlijk betrokken zijn bij het ondersteunen, behandelen, beschermen en begeleiden van jeugdigen en gezinnen, en die afhankelijk van elkaar zijn om een samenhangende aanpak te realiseren.

- *Lokaal jeugdteam* = een multidisciplinair team binnen een gemeente of wijk dat verantwoordelijk is voor de eerste toegang tot jeugdhulp en voor (generalistische) aan ondersteuning van jeugdigen en gezinnen. Het team:
 - signaleert vroegtijdig problemen en voorkomt escalatie;
 - biedt of coördineert passende ondersteuning en doorverwijzing naar gespecialiseerde jeugdhulp,
 - werkt integraal samen met onderwijs, jeugdhulp, zorg en veiligheid, volwassenenzorg en welzijnspartijen
 - organiseert de regie rondom het kind of gezin via één contactpersoon.
- *Normaliseren* = jeugdigen en gezinnen ondersteunen op een manier die zo dicht mogelijk bij het dagelijks leven staat, zodat zij kunnen deelnemen aan normale, alledaagse activiteiten en sociale rollen. Het omvat:
 - stimuleren van zelfredzaamheid en eigen regie;
 - vermijden van overmatige institutionalisering of onnodige specialistische interventies;
 - ondersteuning gericht op school, werk, vrije tijd en sociale relaties;
 - integratie van zorg en ondersteuning in het dagelijkse leven van het kind en gezin.
- *Ondersteuningslijn / proces van ondersteuning* = het samenhangende traject van hulp, begeleiding en interventies dat een jeugdige en gezin doorlopen, waarbij de betrokken professionals en organisaties op elkaar afgestemd werken om continuïteit en effectiviteit van ondersteuning te waarborgen.
- *Opvoeders of verzorgers* = de natuurlijke (ouders) of juridische verantwoordelijken voor de verzorging, opvoeding en veiligheid van jeugdigen. Ze:
 - zorgen voor dagelijkse verzorging en structuur;
 - bieden opvoeding en sociale ontwikkeling;
 - dragen verantwoordelijkheid voor de veiligheid bescherming en welzijn van kinderen/jeugdigen;
 - werken samen met jeugdhulp en ketenpartners als ondersteuning nodig is.
- *Regie* = het coördineren en bewaken van alle hulp, ondersteuning en interventies rondom jeugdigen en hun gezinnen, zodat betrokken partijen effectief samenwerken. Het omvat:
 - één partij of professional met overzicht en eindverantwoordelijkheid,
 - afstemming tussen verschillende hulpverleners en ketenpartners,
 - samenhang tussen vrijwillige en gedwongen jeugdhulp,
 - centraal stellen van het perspectief van de jeugdige en het gezin,
 - bewaken van voortgang, kwaliteit en tijdigheid van interventies.
- *Samenhangend en duidelijk georganiseerd jeugdhulpstelsel* = een stelsel waarin alle vormen van jeugdhulp goed op elkaar zijn afgestemd, met duidelijke rollen en verantwoordelijkheden, transparante procedures, continuïteit van ondersteuning, en overzicht voor professionals en gezinnen zodat zij één verhaal ervaren.
- *Thuis* = de vertrouwde en veilige leefomgeving van een jeugdige waarin hij of zij zich kan ontwikkelen en deelnemen aan het dagelijks leven. Het omvat:
 - een fysieke en emotionele veilige plek, bijvoorbeeld het eigen gezinshuis, pleeggezin of een andere stabiele (onvoorwaardelijke) woonomgeving,
 - structuur en steun voor dagelijkse routines,

- mogelijkheden voor sociale contacten en relaties,
- uitgangspunt voor deelname aan school, vrije tijd en samenleving.
- *Verklarende analyse* = een gestructureerde methode om de onderliggende (gezins)oorzaken en (gezins)patronen van problemen bij jeugdigen en gezinnen beter te begrijpen, door informatie uit meerdere domeinen – zoals onderwijs, jeugdhulp, zorg, veiligheid, schuldhulp en gezin – te combineren. De methodiek is specifiek gericht op:
 - jeugdigen met meervoudige, complexe problematiek;
 - integratie van gegevens en inzichten van diverse ketenpartners;
 - nadruk op verklaren vóór behandelen;
 - ondersteuning van besluitvorming over passende, integrale en kleinschalige oplossingen;
 - bijdrage aan vroegtijdige interventie en preventie van escalatie of gesloten plaatsingen.

Bijlage E: Verantwoording

Overzicht in bullets uit eindrapportage Taskforce

Knelpunten

- Governance complex;
- Geen eenduidige aansturing op hele keten;
- Geen totaal overzicht/regie op besluiten met financiële impact;
- Implementatie niet robuust georganiseerd;
- Op groot deel verwijzingen geen grip;
- Werkdruk en wachtlijsten versterken elkaar;
- Geen nee, zonder alternatief;
- Geen regie na doorverwijzing;
- Verantwoordelijkheid en financiële beheersing;
- Geen beschikkingen;
- Paradox budgetplafonds;
- Buitenbudgettaire routes buitenproportioneel.

Knoppen om aan te draaien

- Taakverdeling beleid-implementatie;
- Regiovisie en -kaders;
- Bestuurlijke opdracht kern en ketenpartners;
- Opdracht en inrichting lokale teams;
- Externe verwijzers;
- Contract en uitbestedingsvormen;
- Regionale PDCA;
- Sturen op omzet begrenzing;
- Verrekensystematiek;
- Toezicht;

Maatregelenpakketten

1. Stabiliseren en versterken basis
2. Lokale kracht
3. Verdergaande regionalisering
4. Outputsturing.

Vereisten regiovisie gespecialiseerde jeugdhulp

De verplichte onderdelen van een regiovisie jeugdzorg zijn vastgelegd in de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg en het bijbehorende Besluit Jeugdwet en in de norm voor opdrachtgeverschap.

Gemeenten in een jeugdregio moeten gezamenlijk een regiovisie vaststellen waarin zij hun visie en afspraken over samenwerking en beschikbaarheid van specialistische jeugdzorg beschrijven. Verplichte onderdelen zijn:

1. Visie op samenwerking: hoe gemeenten in de jeugdregio samenwerken om de beschikbaarheid van (hoog)specialistische jeugdhulp en jeugdbescherming te waarborgen.

2. Toegankelijkheid en continuïteit van zorg: hoe wordt geborgd dat jeugdigen tijdig passende hulp krijgen, inclusief afspraken over crisiszorg en wachttijden.
3. Voorziening voor inspraak voor jeugdigen en hun vertegenwoordigers
4. Regionale inkoopafspraken: welke vormen van jeugdhulp minimaal regionaal worden ingekocht (bijv. hoogspecialistische zorg, gesloten jeugdhulp) en hoe dit wordt georganiseerd.
5. Bovenregionale afstemming: hoe de regio afstemt met andere regio's over jeugdhulpvormen die schaars of zeer specialistisch zijn.
6. Organisatie van regionale expertteams; voor complexe casuïstiek en advies over passende hulp.
7. Governance en interne toezichtstructuur: hoe de samenwerking bestuurlijk is ingericht en hoe toezicht plaatsvindt.
8. Financiële afspraken en risicobeheersing: hoe gemeenten gezamenlijk zorgen voor een stabiele en transparante financiering van specialistische jeugdzorg.
9. Relatie met lokaal beleid en preventie: hoe de regiovisie aansluit op lokaal jeugdbeleid, preventie en verbinding met andere domeinen.

Geraadpleegde bronnen bij de totstandkoming van de herijkte regiovisie

- o Uitkomsten inspiratiesessies gespecialiseerde jeugdhulp Holland Rijnland 2024
- o Eindrapportage onderzoek KokxDeVoogd bestuurlijke Taskforce;
- o Regiovisie gespecialiseerde jeugdhulp Holland Rijnland versie 2021;
- o Wet verbetering beschikbaarheid jeugdhulp;
- o Presentaties van Vereniging Nederlandse Gemeenten in hun gremia van landelijke ambtelijke en bestuurlijke netwerken;
- o Visies van lokale toegangsorganisaties en uit andere regio's;
- o Leidende principes afbouw JZ+;
- o Leidende principes samenwerking onderwijs-jeugdhulp;
- o Uitgangspunten voor versterken beweging van zorg naar onderwijs;
- o Ambitie Collectiveren in 2030.